

Vorbereidingsformulier wekt toch schijnvooringenomenheid

In tegenstelling tot de verschoningskamer van de Haarlemse rechtbank heeft de wrakingskamer bij diezelfde rechtbank geoordeeld dat een voorbereidingsformulier wel degelijk de schijn kan wekken dat de rechter vooringenomen is.

.....
Lex van Almelo
 journalist

Op 5 juni jl. heeft de wrakingskamer het wrakingsverzoek van de Amsterdamse advocaten Gerard Hamer en Hans Otto den Otter toegewezen (LJN BD3677). Het duo had het verzoek ingediend nadat uit een abusievelijk verzonden voorbereidingsformulier was gebleken hoe de griffier de behandelend rechters had geïnformeerd over een zaak van een cliënt van Hamer en Den Otter. De griffier geeft op het formulier aan welke verklaringen van de verdachte als 'leugenachtig' kunnen worden gezien. De kans dat deze verklaringen enig gewicht uit de belastende schaal halen, is na deze voorzet nihil.

Na het uitlekken verzoeken de rechters zelf van de zaak te worden gehaald. De verschoningskamer – bestaande uit de rechters Patijn, Coyajee-Kappers en De Groot – wuift het verzoek op 27 mei echter weg. Het enkel opstellen en verzenden van een voorbereidingsformulier kan niet tot partijdigheid leiden (LJN BD2518).

De leden van de wrakingskamer – Van der Meer, Guinau en Vogel – denken daar anders over. Uit hun beslissing: 'Aan de inhoud van dit formulier en de daarbij gebruikte bewoordingen heeft de verdachte kunnen ontlenen dat de rechters zich reeds een oordeel over zijn zaak hadden gevormd. De rechters hebben bij de behandeling van de strafzaak laten weten zich te realiseren dat de bij de verdachte ontstane vrees van vooringenomenheid van de betrokken rechters niet is weg te nemen. Hierdoor zal die gedachte bij de verdachte alleen maar zijn versterkt. Door deze combinatie van factoren is de uiterlijke schijn van partijdigheid van de rechters ontstaan, waarmee wraking van de rechters naar het oordeel van de wrakingskamer (objectief) gerechtvaardigd is.'

'Strikt onafhankelijk'

De Haarlemse rechtbank vindt het niet vreemd dat het oordeel over het verzoek om verschoning enkele meters verder in hetzelfde gebouw volstrekt anders beoordeeld wordt dan het wrakingsverzoek. Woordvoerder Renée Noolen: 'Omdat beide kamers geheel verschilden van samenstel-

ling is het mogelijk gebleken dat beide verzoeken verschillend zijn beoordeeld. Tussen beide kamers behoort bij de behandeling van concrete zaken geen afstemmingsoverleg plaats te vinden en dit is dan ook niet gebeurd. Daarmee valt uit de verschillen niet alleen af te leiden dat over de te beoordelen vragen verschillend kan worden gedacht, maar ook dat beide kamers in strikte onafhankelijkheid opereren.'

Opmerkelijk moeten wij dat niet vinden.

'Nieuwe en lastige rechtsvragen worden door verschillende kamers aanvankelijk wel vaker verschillend beoordeeld, wat in het algemeen binnen de rechtsontwikkeling niet iets heel bijzonders is.'

Of in Nederland al eerder een verzoek van een rechter om verschoning in de wind is geslagen of dat deze uitspraak uniek is, valt niet na te gaan.

Renée Noolen: 'Er zijn weinig gepubliceerde uitspraken van verschoningskamers bekend, zodat die vraag niet te beantwoorden is.'

Ook onze suggestie – dat beide kamers hun beslissing duidelijker zouden moeten motiveren zodat de lezers van het vonnis begrijpen waarom de verschillende colleges tot zo'n ander oordeel komen – leidt tot een defensieve reactie van de rechtbank: 'De beoordeling van de kwaliteit van de motivering laat de rechtbank graag aan derden over.'

Je kunt je recht op voorlopige invrijheidstelling al verspelen door drie keer te klagen over medische zorg die beneden peil is. Zo kan disciplinair straffen een handvat worden om iemand de v.i. door de neus te boren.

Ybo Buruma over de afschaffing van de automatische vrijlating (zie ook verder in deze Actualiteiten), *de Volkskrant*, 30 juni 2008

Telkens zie je de beperkte interpretatie van openbaarheid als een proceswaarborg die er nu eenmaal bij hoort, maar waarvan vooral de nadelen worden belicht. Ik vind het onbegrijpelijk dat nooit echt is bekeken wat we er nu eigenlijk mee willen bereiken.

Promovenda Leonie van Lent over het ingekeerde karakter van het Nederlandse strafproces, *Staatscourant*, 27 juni